

ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΗΓΟΡΑΚΗΣ

Ο άνεμος κόπασε

μυθιστόρημα

ΚΕΔΡΟΣ

Γιάννης Γρηγοράκης: *Ο άνεμος κόπασε*

ISBN 978-960-04-5245-7

Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Άγης Μπράτσος
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Γιάννης Γρηγοράκης 2022*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2022*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γεναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Δος μοι πα στο και τα γαν κινάσω

Αρχιμήδης

Πέθανε χωρίς παρελθόν και το μόνο που μπορούμε να ελπίζουμε είναι ότι πέθανε σχετικά ήσυχος επειδή δεν το γνώριζε.

Ζαν Αμερί, Πέρα από την ενοχή και την εξιλέωση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1
Μιλένιουμ

Το ρεβεγιόν

Θεσσαλονίκη, 31 Δεκεμβρίου 1999

Αργά το βράδυ

Ο πυροβολισμός στο παλιό διατηρητέο, στίλ αρ ντεκό, κτίριο της οδού Παστέρ ανησυχεί μόνο τα ποντίκια και τις γάτες που περιφέρονται εκεί, μες στο πηχτό σκοτάδι, με τη μουσούδα χαμηλά, αναζητώντας την ευωδιά της τροφής. Ξεχύνονται από παντού σαν μικροί τετράποδοι δαίμονες με τα μάτια πεταμένα από τις κόγχες και, πηδώντας πάνω από πεσμένους σοβάδες, σκουριασμένους σωλήνες της ύδρευσης και σκουπίδια, ορμούν έντρομα στη βρεγμένη πρασιά. Δυο τρία λούζονται στιγμιαία στη λάμψη μιας αστραπής, για να χαθούν ανάμεσα σε θάμνους και αναρριχώμενα φυτά. Ριπές ανέμου ανασαλεύουν το υγρό, μουχλιασμένο περιβάλλον και ένα σύννεφο από δυσάρεστες οσμές βγαίνει μετεωριζόμενο από τα σπασμένα τζάμια του κτιρίου. Η εφιαλτική αίσθηση που αφήνει πίσω του ο αντίλαλος της εκπυρσοκρότησης, ότι εκεί κάπου κοντά υπάρχει ίσως ένας νεκρός ή βαριά τραυματισμένος, δεν βρίσκει αποδέκτη στο μικρό δρομάκι και σκορπίζεται μέσα στη θορυβώδη νύχτα.

Στους δρόμους επικρατεί διάχυτη χαρά. Κόσμος κατηφορίζει προς το κέντρο της φωταγωγημένης πόλης, εμψυχωμένος από ελπίδα και πίστη για καλύτερες μέρες. Η νέα χιλιετία, που οσο-

νούπω θα εισβάλει σαν κύμα φωτός στις φλέβες της γης, κομίζει μια νέα πραγματικότητα που μόνο αμυδρά μπορεί να συλλάβει ο νους, μια βεβαιότητα για ξέφρενες, αλυσιδωτές ανακαλύψεις σε κάθε τομέα που θα υποτάξουν το σύμπαν.

Μπροστά στην άχαρη και δύστυχη ζωή τής προηγούμενης χιλιετίας, με τον Μεσαίωνα, τις σταυροφορίες, τους μακροχρόνιους πολέμους, τις κάθε λογής επιδημίες, η τρίτη χιλιετία θα χαρίσει ίσως στον άνθρωπο το ρίγος μιας ασύστολης ευδαιμονίας, γιατί όχι και το ρίγος της ισόβιας ομορφιάς και της ισόβιας νιότης. Ή μήπως αυτό είναι ένα απατηλό όνειρο; Κανένας δεν μπορεί να φανταστεί πώς θα είναι ο κόσμος στο τέλος της τρίτης χιλιετίας μετά Χριστόν, αν, βέβαια, εξακολουθήσει να υπάρχει ο πλανήτης, στα ερείπια του οποίου όλα μπορούν να ξαναχτιστούν απ' την αρχή, φύση και όντα, στο απώτατο μέλλον.

Στην παραλιακή λεωφόρο, το αδιαχώρητο. Ο Λευκός Πύργος λουσομένος στο φως. Ένα φαντασμαγορικό θέαμα: φωτοχυσία και μπάντες παντού. Παίζουν ήδη σε πλατείες και πάρκα μουσικές όλων των ειδών. Χοροί, τραγούδια, και άλλοι χοροί. Παρά το ψιλόβροχο, που έχει αρχίσει πάλι να πέφτει, άνθρωποι κάθε ηλικίας διασχίζουν τους δρόμους ακολουθώντας ρυθμούς που έρχονται από κάθε γωνιά. Μια πρώτη γεύση φαντασμαγορίας έχει ο καθένας από τις μεσημβρινές ειδήσεις. Ένα εκατομμύριο άνθρωποι συγκεντρώθηκαν στην παραλιακή ζώνη του Σίδνεϊ για να υποδεχτούν το 2000, και είκοσι τόνοι πυροτεχνημάτων γέμισαν με χρώματα τη νύχτα, είπε ο σχολιαστής. Οι οθόνες έδειχναν Αβορίγινες χορευτές, βαμμένους με ώχρα, ανεβασμένους σε πανύψηλα ξυλοπόδαρα. Φορούσαν τεράστια κοστούμια, που κάλυπταν τα ξυλοπόδαρα, και κορδέλες με κοσμήματα στο κεφάλι. Εμφανίστηκαν μέσα απ' το σκοτάδι παριστάνοντας τα πνεύματα της νύχτας. Στα απογευματινά δελτία προβλήθηκαν και άλλες εικόνες από την Ιαπωνία, την Κίνα, το Χονγκ-Κονγκ,

που είχαν γιορτάσει κι εκεί την έλευση της νέας χιλιετίας. Καμιά σκιά πολέμου, καμιά υστερική παραφορά πόνου. Πυροτεχνήματα και γελαστοί άνθρωποι μόνο.

Στο ρετιρέ του Αλέξη και της Αθηνάς Δεληγιώργη, στην παραλιακή λεωφόρο, η παρέα των καλλιτεχνών έχει σχεδόν συγκεντρωθεί για τη μεγάλη νύχτα-ορόσημο στην ιστορία του κόσμου. Απουσιάζει μόνο ο Οδυσσέας Μπλαντ, σκηνοθέτης, ηθοποιός και σεναριογράφος. Τον αναμένουν από στιγμή σε στιγμή.

Η σαμπάνια, το ουίσκι, το κρασί ρέουν αργά ζεσταίνοντας τους ουρανόσκους. Υπάρχει ευθυμία στην ατμόσφαιρα και φρεσκάδα, αν και όλοι μεσήλικες, οι κυρίες υπερνικώντας, με τον τρόπο που ξέρουν, κάθε φθορά. Στο γυμνό, σκληρό πρόσωπο της ζωής μπορούν και δεσπόζουν με δυο ψεύτικες βλεφαρίδες, μια ένεση κάτω από τα μάτια και λίγο κραγιόν, συν δυο τρεις πινελιές, εδώ ή εκεί, στα μαλλιά και στο πρόσωπο. Είναι όλες υπέροχες – ο τρόπος που γελάνε, που ακκίζονται, που φιλάνε η μία την άλλη στον αέρα. Θα έλεγε κανείς ότι είναι έτοιμες να πετάξουν πάνω από το κύμα, μες στο καταχείμωνο. Στέκονται θριαμβικά η μία απέναντι στην άλλη και οι πλάγιες ματιές στον μεγάλο καθρέφτη του λίβινγκρουμ τονώνουν τη ματαιόδοξη ύπαρξη. Γοητεύουν ανεπαίσθητα όποιον στρέφει το βλέμμα του προς το μέρος τους.

Όλοι γνωρίζονται μεταξύ τους. Ή σχεδόν όλοι. Το ζεύγος Δεληγιώργη συστήνει κάποιους που δεν έχουν ξαναβρεθεί ή δεν θυμούνται αν έχουν συναντηθεί ξανά. Όλα ξεχνιούνται μέσα στον φαύλο κύκλο των γνωριμιών χωρίς νόημα. Υπάρχει μια αίσθηση οχλαγωγίας, επειδή όλοι έχουν κάτι να πουν. Κατά διαστήματα, στο τέλος σύντομων αποστροφών λόγου, ακούγονται γέλια, ηχηρά ή βραχνά – γέλια πάντως.

Το αιθέριο πλάσμα, σαν αρχαία θεά, που κυκλοφορεί ανάμεσα τους σιωπηλό, προβληματισμένο, ακούει στο όνομα Εκάβη. Είναι η μούσα και σύντροφος του Οδυσσέα Μπλαντ, πρώην ηθοποιός του θεάτρου και νυν υπάλληλος της Ολυμπιακής στο αεροδρόμιο. Στα σαράντα φαντάζει σαν κερί στο σκοτάδι. Ίδωμένα από πίσω οι παλμικές κινήσεις της λεκάνης και των γοφών της προκαλούν ένα ελαφρύ ερύθημα στα πρόσωπα των αντρών, αλλά και των γυναικών που αποκλίνουν ελαφρώς από το φύλο τους, συγκεχυμένα κι αόριστα. Δεν την κάνεις πάνω από τριάντα, ένα είδος θηλυκού Ντόριαν Γκρέι.

Στο σαλόνι του ζεύγους Δεληγιώργη ο καθένας κουβαλάει το φορτίο που όλοι επωμίζονται μέχρι τον θάνατο: τη μνήμη του, κενή, γεμάτη ή μισογεμάτη, τον χρόνο του, την αυγή και τη δύση της ζωής του. Υπάρχει πάντα κι ένα βλέμμα που παίζει. Ο ένας ζυγίζει τον άλλο με το βλέμμα που παίζει. Όλα αυτά αφήνουν πίσω τους έναν ψίθυρο, μια σιωπή ή ένα αδιαφανές πέπλο σκέψεων.

Οι καλεσμένοι πλησιάζουν στον μπουφέ στην άκρη του σαλονιού, για να βάλουν κάτι στο πιάτο τους, να γεμίσουν το ποτήρι τους. Η λάτιν μουσική στη διαπασών, δυο τρεις λικνίζονται γελαστοί. Σε μια άλλη γωνιά η τηλεόραση παίζει στη σίγαση. Εικόνες και άλλες εικόνες από τις ανά τον κόσμο εκδηλώσεις υποδοχής της νέας χιλιετίας. Ένα βλέμμα πέφτει τυχαία στην οθόνη, ένα δεύτερο ακολουθεί το πρώτο ανακλαστικά, ένα τρίτο τα προηγούμενα δύο. Ένα απαλό κέντρισμα στον εγκέφαλο φέρνει δυο κουβέντες στο στόμα, μια σύντομη συζήτηση, πριν όλα βουλιάξουν πάλι στη γλυκιά τρυφή του φευγαλέου.

«Αν το καλοσκεφτείς, το Μιλένιουμ θα έπρεπε κανονικά να το γιορτάσουμε του χρόνου, έτσι δεν είναι;» παρατηρεί ο Βάσος Αλεξάνδρου, ηθοποιός του θεάτρου και δημοτικός σύμβουλος της πόλης.

«Τους μπέρδεψε μάλλον η χιλιάδα που άλλαξε», κάνει γελώντας η σκηνογράφος και ενδυματολόγος Έλσα Παπαζήση.

«Ζούμε στην πλάνη μιας νύχτας που θα έρθει έναν χρόνο μετά», λέει ο Βάσος ανάβοντας την πίπα του.

Η Εκάβη ανοίγει την μπαλκονόπορτα και βγαίνει στη βεράντα κρατώντας στο χέρι το ποτήρι με το κρασί της, ένα γαλλικό σαρντονέ. Ψηλή, λεπτή, μελαχρινή, με όμορφο πρόσωπο, λευκό, λείο δέρμα, μπλε μάτια, αέρινη κίνηση. Χειραγωγεί την ανθρωπινή ιδιότητα. Αν και η θεά είναι λυρική, υπάρχει μια αόριστη ανησυχία στα μάτια της που κάνει το μέτωπό της να ζαρώνει στιγμαία. Τη βλέπουν να χαζεύει τον κόλπο – οι ώμοι της γυμνοί μέσα στο κρύο. Κάποιος φωνάζει τον Βάσο. Στρέφει το βλέμμα του και βλέπει τον συνάδελφό του Βίκτωρα, που συζητά με τον Αλέξη κι έναν άλλο που δεν τον γνωρίζει. Σηκώνεται και πηγαίνει προς το μέρος τους.

«Θυμηθήκαμε με τον Αλέξη που πέρσι, τέτοια μέρα, ο Οδυσσέας έκαψε το ξυλόσπιτο που είχε στη λίμνη», λέει ο Βίκτωρας.

«Κι εγώ το σκεφτόμουν πριν από λίγο», λέει ο Βάσος, πίνοντας μια γουλιά από το ποτό του.

«Για ποιο λόγο το έκαψε;» ρωτάει ο άγνωστος.

Ο Αλέξης σπεύδει να τους συστήσει, αλλά ο άγνωστος φαίνεται να γνωρίζει τον Βάσο. Λέει ότι είχαν συστηθεί όταν ο Βάσος είχε ανεβάσει με τον Οδυσσέα Μπλαντ το μονόπρακτο του Έντουαρντ Άλμπι *Ιστορία ζωολογικού κήπου*. Είναι γκαλερίστας και τον λένε... Ο Βάσος δεν φορτώνει το μυαλό του με ονόματα που ίσως και να μην του χρειαστούν. Έχει ήδη έναν εκτενή κατάλογο ονομάτων στη μνήμη του, σχετικών με την τοπική αυτοδιοίκηση, τη νομαρχιακή, την κρατική, με τη διοίκηση γενικών, άλλα εύηχα, άλλα όχι, αναλόγως της πολιτικής τους απόχρωσης. Αλλά άκουσε πώς τον λένε και, μέχρι να φύγει αποδώ, θα το θυμάται· έπειτα το όνομα αυτό θα του πέσει κάπου στον δρόμο και

μαζί με τα νερά της βροχής θα κυλήσει σε κάποιον υπόνομο πριν καταλήξει στη θάλασσα.

«Για ποιο λόγο το έκαψε;» επαναλαμβάνει ο γκαλερίστας.

«Δεν ξέρω. Αλλά θα έρθει σε λίγο. Απαντάει σε όλες τις ερωτήσεις, εκτός από εκείνες που αφορούν τα παιδικά του χρόνια», τον πληροφορεί ο Βάσος.

«Α, ναι, ε;» κάνει ο συνομιλητής του γελώντας. «Μα η παιδική ηλικία είναι η πιο όμορφη. Όλοι εκεί επιστρέφουμε νοερά. Προφανώς θα πέρασε δύσκολα».

«Σε εκείνο το ξυλόσπιτο έγραψε μερικά εξαιρετικά σενάρια, ανάμεσα στα οποία και το *Αόρατο Τρένο*», λέει ο Αλέξης. «Προσαρμογή ομότιτλου ανέκδοτου μυθιστορήματος ή νουβέλας που έγραψε στο Παρίσι. Ιστορία φαντασίας. Αν δεν είχε πεθάνει ο Ίταλο Καλβίνο, θα είχε γίνει ταινία».

«Τι δουλειά έχει ο Ίταλο Καλβίνο; Ποιητής και συγγραφέας δεν ήταν αυτός;» ρώτησε ο γκαλερίστας.

«Το αόρατο τρένο έχει ως προορισμό του τις *Αόρατες Πόλεις* του Ίταλο Καλβίνο, αυτό είναι όλο», λέει ο Αλέξης. «Έπρεπε, για λόγους δεοντολογίας, να ζητήσει την έγκριση του Ιταλού συγγραφέα. Στο μεταξύ όμως ο Καλβίνο πέθανε. Προσωπικά πιστεύω ότι θα συναινούσε. Και ξέρω ποιος θα το γύριζε ταινία, ο Μπερτολούτσι. Καλβίνο και Μπερτολούτσι γνωρίζονταν από παλιά, όταν ήταν ενταγμένοι στο Κομμουνιστικό Κόμμα της Ιταλίας. Απ' ό,τι ξέρω, ο Μπερτολούτσι, με τον οποίο γνωρίζεται ο Μπλαντ, έχει στα χέρια του το σενάριο. Ίδωμεν».

Η Εκάβη επιστρέφει από τη βεράντα με ένα άτονο χαμόγελο στο στόμα.

«Μοιάζεις με λαμπερή κόκκινη βουκαμβίλια μ' αυτό το κόκκινο φόρεμα. Από πού το πήρες, γλυκιά μου;» ακούει την ενδυματολόγο Έλσα να λέει στην ηθοποιό του θεάτρου Ζιζή.

«Από το Μιλάνο», απαντά εκείνη. «Σκέφτηκα ότι θα τόνιζε

κάπως τη χαμένη μου αίγλη. Λίγο το χρώμα, λίγο η τέλεια εφαρμογή, νομίζω ότι αναδεικνύει τις καμπύλες μου, δεν βρίσκεις; Τελευταία νιώθω πεσμένη, Έλσα».

«Δεν σου λείπει ποτέ η σεξουαλική έκφραση, αν αυτό εννοείς».

«Δεν μου έλειπε, αλλά τώρα;»

«Και τώρα δεν σου λείπει, τουλάχιστον σε στενό κύκλο. Όταν είμαστε εμείς κι εμείς... Στη δίνη ενός σημαντικού event, ενός φεστιβάλ κινηματογράφου, για παράδειγμα, ή μιας δεξίωσης, είναι λογικό να περνάς απαρατήρητη. Το αντίθετο θα ήταν υπερβολικό, έτσι δεν είναι; Αν θέλεις τη γνώμη μου, περιορίσου στις μικρές αμαρτίες του στενού μας κύκλου. Μια χαρά τη βγάζεις».

Η Εκάβη τις προσπερνάει και κατευθύνεται στην παρέα του Βάσου, όπου συζητούν ακόμη. Κάνει νόημα στον Βάσο κι εκείνος την πλησιάζει.

«Ξέρει ο Οδυσσέας ότι αυτό το τσουλί είναι εδώ;» τον ρωτάει κάνοντας μια μικρή κίνηση με το κεφάλι της, υποδεικνύοντας τη Ζιζή.

«Ξέρεις, Εκάβη, όλοι κάνουμε λάθη και νομίζω ότι πρέπει κάποιες φορές να δείχνουμε επιείκεια. Την απαξιώνουμε δέκα ολόκληρα χρόνια τη Ζιζή από τότε που την έδιωξε από τη θεατρική ομάδα. Επειδή είναι άρρωστη, σκεφτήκαμε με τον Αλέξη να την καλέσουμε. Δηλαδή, δική μου ήταν η ιδέα. Ενημέρωσα φυσικά τον Οδυσσέα. Αν ήταν αρνητικός, δεν θα την προσκαλούσαμε. Δεν νομίζεις όμως ότι άργησε; Είναι δώδεκα παρά είκοσι».

«Πάντα αργεί, δεν τον ξέρεις;» του λέει εκείνη και δίνει τέλος στη συζήτηση παραμένοντας σκεφτική.

Η Έλσα την πλησιάζει.

«Λες να θυμώσει ο Οδυσσέας αν δει εδώ τη Ζιζή;» τη ρωτάει.

«Δεν θα θυμώσει», απαντάει η Εκάβη κοιτάζοντας το ρολόι της.

Ήδη η αργοπορία του σχολιάζεται. Πάντα η παρουσία του προσθέτει κάτι στην παρέα, στον χώρο.

«Έχεις δει τον Οδυσσέα να υποδέχεται τον Γκρέγκορι Σόλομον στο *Τίμημα* του Άρθουρ Μίλερ;» ακούγεται μια άγνωστη φωνή από το βάθος του σαλονιού.

«Α, ναι... Φοβερός!» απαντά μια άλλη φωνή, επίσης άγνωστη.

«Πού 'ν' τος όμως;»

«Στον δρόμο θα 'ναι».

Ακούγεται το κουδούνι και όλοι μαζί φωνάζουν το όνομά του με ένα στόμα:

«Ο Μπλαντ!»

Ανοίγουν την πόρτα και περιμένουν στο λίβινγκρουμ να τον υποδεχτούν, αλλά το ασανσέρ δεν ανεβαίνει. Φαίνεται ότι κάποια παιδιά χτύπησαν όλα τα κουδούνια. Από το θυροτηλέφωνο ακούγονται κι άλλες φωνές. «Ποιος είναι;... Α, παλιόπαιδα!»

Μια νεαρή κοπέλα με λευκή ποδιά πηγαиноέρχεται εδώ και ώρα κομίζοντας δίσκους με εκλεκτά εδέσματα που τους αφήνει πάνω στον μπουφέ. Ο Αλέξης και η Αθηνά Δελιγιώργη είναι πάντα άψογοι ως οικοδεσπότες. Είναι και βαθείς γνώστες της γαστρονομίας. Αυτή η γνώση τούς ένωσε στη ζωή. Συχνά η ερωτική μύηση είναι ένας μύθος, όχι όμως η μύηση στην απόλαυση της τροφής.

Ο Αλέξης περιφέρεται με δύο μπουκάλια στο χέρι συμπληρώνοντας άλλοτε κρασί, άλλοτε ουίσκι στα ποτήρια των καλεσμένων. Προσθέτει λίγο κρασί στο ποτήρι της Εκάβης.

«Δεν του κάνεις ένα τηλεφώνημα να δούμε πού είναι;» της λέει.

«Του τηλεφώνησα ήδη τρεις φορές, αλλά δεν απαντάει», αποκρίνεται εκείνη. «Που σημαίνει ότι είναι στον δρόμο. Μ' αυτή τη φασαρία μάλλον δεν ακούει το κινητό του».

«Α, η Τζένη», κάνει ο Αλέξης στρέφοντας το βλέμμα του.

«Τζένη, έλα να σου συστήσω την Εκάβη. Είναι η μούσα και σύ-
ντροφος του Οδυσσέα Μπλαντ».

«Τι μου λες! Πάντα ήθελα να γνωρίσω τη γυναίκα που τον
εμπνέει», κάνει εκείνη γελώντας, καθώς τείνει το χέρι της στην
Εκάβη.

«Η Τζένη είναι ζωγράφος, εξαιρετη στην αναπαράσταση
αφηρημένων τοπίων», διευκρινίζει ο Αλέξης χαμογελώντας και
συμπληρώνει: «Σας αφήνω να τα πείτε».

Η Εκάβη δεν έχει καμία όρεξη για κουβέντα, αλλά δεν θέλει
κίολας να το δείξει.

«Πώς είναι η ζωή με έναν σκινοθήτη σαν τον Οδυσσέα
Μπλαντ;» τη ρωτάει η Τζένη. «Μάλλον, αφήστε με να μαντέψω.
Πάντα θυσιάζει κάτι από τον εαυτό του στο όνομα της τέχνης,
σωστά; Όχι, όχι, μη μου απαντήσετε, αφήστε με να σκιαγραφή-
σω το προφίλ του. Εσείς μπορεί να έχετε μια μικρή αγωνία γι'
αυτό. Εννοώ το να θυσιάζει πάντα κάτι από τον εαυτό του στο
όνομα της τέχνης. Εσείς, προφανώς, με το δικίο σας, τον θέλε-
τε ακέραιο πλάι σας. Η ακεραιότητά του σας αφορά. Έμμεσα
θυσιάζει κι εσάς, διότι είστε κομμάτι από τον εαυτό του. Έχω
ακούσει πολλά για την προσωπικότητά του περιφερόμενη σ'
αυτό το τεράστιο σαλόνι. Λένε ότι αντέχει στην πιο χειμαρρώδη
ορμή των πραγμάτων – και μόνο γι' αυτό σας ζηλεύω. Ο άντρας
μου εξαιμίζεται από τη μια στιγμή στην άλλη σαν το νερό που
βράζει».

Η Εκάβη την ακούει σιωπηλή, αν και κάποια λεπτή ειρωνεία
διαγράφεται στο χαμόγελό της. Αποτολμά μια μικρή παρατήρη-
ση:

«Υπάρχει ένα σημείο βρασμού για όλα τα πράγματα, είναι η
γνώμη μου. Ένα σημείο μετάβασης στον ατμό. Φυσικά, ο άντρας
σας δεν εξαιρείται».

«Ίσως δεν έχετε άδικο. Άκουσα, μεταξύ άλλων, και για το ξυ-

λόσπιτο που είχε στη λίμνη. Λένε ότι το έκαψε πέρνυσι, τέτοια μέρα. Ήταν ένα κομμάτι του εαυτού του ασφαλώς. Από αυτή την εικόνα ορμώμενη επιχειρώ να σκιαγραφήσω το προφίλ του. Τον φαντάζομαι να περπατάει κατά μήκος της όχθης ξυπόλυτος, χειμώνα καιρό, για να γεννήσει μέσα στο μυαλό του μια εικόνα, και να επιστρέφει στο ξυλόσπιτο με σπουδή, για να αποτυπώσει στο χαρτί μια ιδέα που είχε μόλις συλλάβει. Υποθέτω ότι δεν σας έδωσε ποτέ μια πειστική εξήγηση για ποιο λόγο το έκαψε, σωστά;»

«Σωστά».

«Το συνηθίζουν αυτό όσοι θυσιάζουν κάτι από τον εαυτό τους στο όνομα της τέχνης. Ακόμη κι αν υποθέσουμε ότι το ξυλόσπιτο είχε τα χάλια του, όπως άκουσα να λένε, σίγουρα είχε έναν δεσμό μ' αυτό το σπιτάκι, και δεσμός σημαίνει αγάπη και πόνος. Αλλά πείτε μου κάτι, σας παρακαλώ. Αληθεύει ότι όλο αυτό το σκηνικό είχε τον τελετουργικό χαρακτήρα μιας αρχαίας θυσίας; Φορούσε πράγματι αυτό το τρομακτικό, όπως ισχυρίζονται, προσωπίο που ο ίδιος είχε σχεδιάσει, φτιαγμένο από ακατέργαστο δέρμα γουρουνιού, μια φριχτή μάσκα βαμμένη με κόκκινο και μαύρο χρώμα;»

Η Εκάβη στρέφεται και απομακρύνεται αφήνοντάς την σύξυλη. Φέρνει στο μυαλό της τον Οδυσσέα. Το αγαπούσε αυτό το ξυλόσπιτο. Την άνοιξη ξεπρόβαλλε ανάμεσα σε χόρτα και κίτρινα λουλούδια. Μπροστά απλωνόταν η λίμνη, πίσω το δάσος. Είχε πονέσει ύστερα από αυτήν τη θυσία. Περί θυσίας επρόκειτο, πράγματι, κι ας είχε τα χάλια του το σπιτάκι. Αργά ή γρήγορα, μια μέρα θα κατέρρεε. Το έκαψε τελικά, και τον έβλεπε μετά βυθισμένο στη σιωπηλή θλίψη του μοναχού. Και ναι, δεν της έδωσε ποτέ μια πειστική εξήγηση για ποιο λόγο το έκανε.

Η ώρα είναι δώδεκα ακριβώς και στο βάθος του φόντου η νέα χιλιετία αποκτά τον δικό της ορίζοντα. Πυροτεχνήματα και

άλλα πυροτεχνήματα. Η Εκάβη κατευθύνεται στη μεγάλη τζαμαρία του σαλονιού. Βγάζει ξανά το κινητό της και τηλεφωνεί. Το αφήνει δέκα, δώδεκα, δεκαπέντε φορές να χτυπήσει. Το κλείνει, καλεί στο σπίτι του, αλλά πάλι δεν απαντάει. Δεν μένουν μαζί. Θέλει την αυτονομία του, αυτό είναι όλο. Εκείνη μένει με τους γονείς της, στις Σαράντα Εκκλησιές. Ατενίζει τον κόλπο· κάποιιοι χαζεύουν τη γυμνή, ακάλυπτη πλάτη της, τους γοφούς της και πάλι την πλάτη. Λευκή, λεία, να ακουμπάς το κεφάλι σου απαλά και να κοιμάσαι. Φοράει ένα εφαρμοστό μαύρο φόρεμα που αναδεικνύει το καλλίγραμμο σώμα της. Σκέφτεται αν πρέπει να φύγει και να πεταχτεί μέχρι το σπίτι του. Αν στο μεταξύ έχει έρθει, θα της τηλεφωνήσει κάποιος. Ο ίδιος ή ο Βάσος. Τελικά αποφασίζει να περιμένει άλλα δέκα, δεκαπέντε λεπτά. Δεν μπορεί παρά να είναι στον δρόμο.

Είναι ιδιαίτερο άτομο ο Οδυσσέας Μπλαντ, όπως κάθε αληθινός καλλιτέχνης. Συχνά δίνει την εντύπωση ότι είναι πλάνητας στη ζωή. Ότι το πνεύμα του δεν ανήκει σ' αυτή την πόλη, ούτε το σώμα του· ότι το πνεύμα και το σώμα του ανήκουν σε έναν τόπο όπου κατοικούν οι απόντες – καλλιτέχνες που τους βαραίνει ο μύθος τους, ή ο άλλος τους εαυτός, και εγκαταλείπουν την πόλη και τον άλλο τους εαυτό, παίρνοντας μαζί μονάχα τις αισθήσεις τους και τη φωνή τους. Όμως αυτό είναι ψευδαίσθηση. Πουθενά δεν είσαι μόνος. Σε συντροφεύει παντού ο εαυτός σου που θέλεις να εγκαταλείψεις. Στις φωτογραφίες εξωτερικού χώρου ο Οδυσσέας Μπλαντ απεικονίζεται συνήθως με φόντο τον ήλιο που δύει. Στις εσωτερικού χώρου υπάρχει πάντα μια σκιά που καλύπτει αινιγματικά το πρόσωπό του. Σίγουρα κάτι θέλει να πει με όλα αυτά τα καμώματα. Αλλά δεν μπορείς να είσαι στον πυρήνα ενός μυστηριώδους φαινομένου. Έτσι αποκαλεί ο ίδιος τον εαυτό του: Το μυστηριώδες φαινόμενο Οδυσσέας Μπλαντ.

«Ποιος δεν θυμάται εκείνη τη βραδιά», ακούγεται να λέει η

Ζιζή. «Ήμασταν στο εξοχικό του Βάσου στη Χαλκιδική. Κάναμε πρόβα στο φεγγαρόφωτο το έργο που θα ανεβάζαμε στο Άνετον. Το *Δεσποινίς Τζούλι* του Στρίντμπεργκ. Ο Οδυσσέας υποδουόταν τον θαλαμηπόλο Ζαν, εγώ την υπηρέτρια Κριστίνα».

«Πες μας, όμως, ποια υποδουόταν την Τζούλι, την κόρη του κόμη που ερωτεύτηκε τον υπηρέτη της», παρεμβαίνει η Έλσα.

«Η Εκάβη. Παράλειψή μου», κάνει η Ζιζή με κοφτή φωνή, ενοχλημένη.

Η Εκάβη τούς ακούει από κάποια απόσταση. Με το ποτήρι κρασιού στο χέρι, το βλέμμα της έξω από την τζαμαρία, στον φωτισμένο κόλπο. Την έχει ήδη κουράσει το ρεβεγιόν. Τα ίδια και τα ίδια κάθε χρόνο. Η θεατρική ομάδα έχει διαλυθεί εδώ και τρία χρόνια και την ανασταίνουν μ' αυτές τις ανούσιες συζητήσεις, παραμονή της αλλαγής του χρόνου. Σκέφτεται ότι ίσως το κάνουν επίτηδες για να διασώσουν τη μνήμη τους.

«Και γιατί, λες, δεν έκαναν παιδί;» ρωτάει σε ένα άλλο πηγάδακι η ζωγράφος Τζένη.

Μιλάνε όλοι για εκείνους, κι αυτό εκνευρίζει την Εκάβη. Μιλάνε για τη ζωή τους πίσω από την πλάτη της. Και μπροστά της. Αναρωτιέται, τι θα έλεγαν αν δεν ήταν παρούσα; Απορεί γιατί αυτή η κανιβαλική εισβολή στη ζωή τους επιχειρείται με την ανοχή των φίλων τους. Ο Βάσος, ο Αλέξης, η Αθηνά, η Έλσα είναι πράγματι φίλοι τους.

«Νομίζω ότι ο Οδυσσέας δεν θέλει να κάνουν παιδί», λέει κάποια φωνή.

Αν δεν ήταν μια βραδιά γιορτής, ίσως και να γύριζε προς το μέρος τους και να τους έλεγε: «Σκάστε, επιτέλους!» Ήθελε, πράγματι, να κάνει ένα παιδί μαζί του, αλλά εκείνος ήταν αρνητικός. Εδώ παύει κάθε συζήτηση. Γιατί την αναπαράγουν κάθε φορά;

Ξαναφέρνει στο μυαλό της τον Οδυσσέα. Έρχεται πάντα στο πρωτοχρονιάτικο ρεβεγιόν φορώντας αυτή τη φριχτή μάσκα

που περιέγραψε η Τζένη. Προφανώς τη φοράει στο ασανσέρ, όταν ανεβαίνει, για να γίνει δεκτός με χειροκροτήματα και ιαχές. Πραγματικά γίνεται χαμός στο σαλόνι, καθώς εκείνος το διασχίζει με το σώμα στητό και με τη μάσκα της θυσίας στο πρόσωπο, που υπαινίσσεται όλα αυτά που θα χάσουν τη χρονιά που μπαίνει, που θα τα θυσιάσουν, στην ουσία, στον αιματοβαμμένο βωμό του καινούργιου χρόνου. Η ζωή είναι ένας σταδιακός αφανισμός, αυτό θέλει να τονίσει, και το κάνει με έναν θεατρικό τρόπο που αρέσει στην ομήγυρη, όπως άλλωστε άρεσε και στην ίδια μέχρι πέρυσι, ασχέτως αν της φαινόταν η μάσκα του απεχθής. Όμως μετά την πυρπόληση του ξυλόσπιτου η σκέψη να τον ξαναδεί να εισβάλλει έτσι, φορώντας τούτη τη μάσκα, και να γίνεται δεκτός με χειροκροτήματα, την τρελαίνει.

Θα προτιμούσε να περάσουν αυτή τη βραδιά οι δυο τους σε ένα μπαράκι, αντί με όλους αυτούς τους μαλάκες. Ο Βάσος την πλησιάζει με ένα μπουκάλι κρασί, με πρόθεση να της γεμίσει το ποτήρι, όμως του λέει ότι θα πεταχτεί μέχρι το σπίτι του Οδυσσέα γιατί έχει αρχίσει να ανησυχεί. Κατευθύνεται στην γκαρνταρόμπα και ψάχνει το παλτό της ανάμεσα σε πολλά άλλα. Από το λίβινγκρουμ ακούγεται η φωνή του Λουκά, ενός παλιού φίλου, φωτογράφου, τον οποίο γνωρίζει και ο Μπλαντ.

«Αν υπάρχει μια πραγματικά μεγάλη εικόνα, είναι η εικόνα της εγκυμονούσας γυναίκας», παρατηρεί ο Λουκάς. «Έχω κάνει έκθεση μ' αυτό το θέμα στο Παρίσι, τον Σεπτέμβριο του 1979. Εκεί, άλλωστε, γνώρισα τον Μπλαντ. Εξήντα τέσσερις ασπρόμαυρες φωτογραφίες με γυναίκες από όλο τον κόσμο που κυφορούν κάτω από διαφορετικά συναισθήματα: ευτυχία, χαρά, αγαλλίαση, αλλά και αμηχανία, θλίψη, πόνο, οργή, απελπισία, μετάνοια. Γυναίκες με ακτινοβόλο φως ματιών, αλλά και άψυχο φως, γυναίκες στεγνές από αίμα. Γυναίκες με αβρά, όμορφα χέρια και γυναίκες με σκληρές επιδερμίδες και παράξενα τατουάζ,

σαν λέπια. Γυναίκες ημίγυμες, που ζουν μια πρωτόγονη ζωή, και γυναίκες πολιτισμένες, με όμορφα ρούχα και καπέλα με φαρδιά μπορ από μετάξι».

«Πώς μπορεί μια έγκυος να εκφράζει συναισθήματα οργής ή απελπισίας;» ρωτάει μια γυναικεία φωνή.

«Το πρόσωπο πάντα αποκαλύπτει αν μια εγκυμοσύνη είναι επιθυμητή ή όχι», απαντάει ο Λουκάς.

Η Εκάβη φοράει το παλτό της και φεύγει, βροντώντας πίσω της την πόρτα. Η κοπέλα με τη λευκή ποδιά παίρνει τους άδειους δίσκους από τον μπουφέ. Σύντομα τους επιστρέφει γεμάτους. Ο Λουκάς μιλάει για τον Μπλαντ και γύρω του σχηματίζεται ένα μικρό πηγαδάκι:

«Τα είχε τότε με μια ζωγράφο, ονόματι Κολέτ. Τη γνώρισα την Κολέτ. Απ' ό,τι είχα καταλάβει, η σχέση τους βρισκόταν στο τέλος της. Ο Μπλαντ είχε ένα παράξενο ύφος στο πρόσωπο και ένα μάλλον σκοτεινό βλέμμα. Το απέδιδα στη διαφανόμενη διάλυση της σχέσης τους. Μου έκανε εντύπωση εκείνο το βλέμμα. Έχω κάνει έκθεση στο Μιλάνο με θέμα το βλέμμα τον Μάιο του 1986».

«Πότε γνώρισες τον Μπλαντ;» ρωτάει ο Βάσος.

«Μα μόλις το είπα, το '79. Βρεθήκαμε τότε δυο τρεις φορές. Ήταν η εποχή που είχε αποφασίσει να επιστρέψει στην Ελλάδα. Κατάλαβα ότι καλλιεργούσε κάποιες επαφές και φιλίες, ενόψει της επιστροφής του. Αυτές τις δυο τρεις φορές που βρεθήκαμε, μου δόθηκε η ευκαιρία να τον γνωρίσω σε κάποιο βαθμό. Καλύτερα τον γνώρισα μετά, όταν επέστρεψε. Είναι λίγο κλειστός τύπος, αλλά και ανήσυχος πνεύμα. Και όπως συμβαίνει με όλα σχεδόν τα ανήσυχτα πνεύματα, δεν είναι καθόλου ευέλικτος. Αυτή είναι η αίσθησή μου. Λίγο ευέλικτος αν ήταν, θα είχε καλύτερη εξέλιξη ως σκηνοθέτης».

«Τον Οδυσσέα τον ξέρω από το '67 και αυτή την εντύπωση

δεν την αποκόμισα ποτέ. Και δεν είναι ευέλικτος σε σχέση με τι;» παρατηρεί ο Βάσος.

«Ο Μπλαντ, όπως όλα σχεδόν τα ανήσυχα πνεύματα, είναι συνεπής απέναντι στις ιδέες του. Δεν τις προδίδει, κατάλαβες; Για έναν αληθινό καλλιτέχνη αυτό είναι μπούμερανγκ», επιμένει ο Λουκάς.

«Μπούμερανγκ το να είναι κανείς συνεπής στις ιδέες του;»

«Στον κόσμο που ζούμε φυσικά».

«Υπονοείς», λέει ο Βάσος, «ή μάλλον λες ευθέως, ότι εγώ, που παραδέχομαι ευθαρσώς ότι είμαι ευέλικτος, δεν είμαι συνεπής απέναντι στις ιδέες μου, δεν έχω πρόβλημα να τις προδώσω, και ότι αυτός είναι ο λόγος που αδυνατώ να διακρίνω γιατί είναι μπούμερανγκ το να είναι κανείς ανήσυχο πνεύμα».

«Δεν είσαι καλλιτέχνης εσύ, Βάσο. Απλώς, έκανες σπουδές θεάτρου στο Παρίσι, έχοντας βολεμένους γονείς. Οικονομημένους. Έπαιξες στο θέατρο για την πλάκα σου στο Παρίσι κι εδώ, αλλά στην ουσία είσαι ένας αστός που έχει εξοικειωθεί με τις αξίες, για να μην πω τις απαξίες, του κόσμου στον οποίο ζούμε. Παλιά ήσουν ιδεολόγος και ως ιδεολόγος γνώρισες τον Μπλαντ ή κάνω λάθος;»

«Ασχολούμαι με την πολιτική, Λουκά. Παρασκηνιακά, βέβαια, αλλά ασχολούμαι. Επίσης, με τα πολιτιστικά του δήμου. Αυτό δεν δείχνει συνέπεια;»

«Ε όχι δα... Ακριβώς γι' αυτό τον λόγο δεν είσαι συνεπής απέναντι στις ιδέες σου. Διότι ασχολείσαι με την πολιτική, και μάλιστα παρασκηνιακά. Την ιδιότητα του δημοτικού συμβούλου δεν τη λαμβάνω καν υπόψη. Ο Μπλαντ πέρασε και δεν ακούμπησε, Βάσο. Έχεις χάσει αυτή τη μεταφυσική ουσία που περιβάλλει τη συνείδηση, συγχρωτιζόμενος με πολιτικάντηδες και εξυπηρετώντας μικροσυμφέροντα. Επαναλαμβάνω, άλλος ήσουν παλιά».